

МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ «МІЖКОНФЕСІЙНІ ВІДНОСИНИ В УКРАЇНІ: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ»

Міжнародний науковий захід, проведений із нагоди 650-річчя заснування Луцької дієцезії Римсько-католицької церкви, відбувся 23 травня 2025 р. в Луцьку. Конференцію організували Інститут розвитку церковних досліджень (Луцьк), управління Луцької дієцезії РКЦ, кафедра всесвітньої історії Волинського національного університету ім. Лесі Українки, Музейний простір «Окольний замок», Волинська крайова організація Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Тараса Шевченка.

Форум зібрав дослідників з Ужгородського національного університету, Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича, Національного університету «Львівська політехніка», центру досліджень українсько-польських відносин Інституту українознавства ім. Івана Крип'якевича НАН України (Львів), Волинського національного університету ім. Лесі Українки, Університету Миколая Коперника в Торуню (Польща), Інституту розвитку церковних досліджень (Луцьк), Музейного простору «Окольний замок» (Луцьк).

Коло актуалізованих наукових питань було досить широким і стосувалося двох основних проблем: історії римо-католицької, греко-католицької церков та міжконфесійних відносин в Україні. В першому тематичному блоці свої доповіді представили д-р філософії, директор Інституту розвитку церковних досліджень *П. Хом'як* (Луцьк), канд. іст. наук *Т. Горбачевський* (Львів), канд. іст. наук, доц. *Ю. Данилець* (Ужгород), д-р іст. наук, проф. *В. Міщанин* (Ужгород), д-р, проф. *П. Рожинковський* (Торунь), канд. іст. наук, доц. *І. Шніцер* (Ужгород), аспірантка *А. Марків* (Луцьк), кандидатка іст. наук, доцентка *Т. Голдак-Горбачевська* (Львів).

Цитування: Стрільчук Л., Каліщук О. Міжнародна конференція «Міжконфесійні відносини в Україні: історія та сучасність». *Український історичний журнал*. 2025. № 5 (584). С. 240—242.

© Видавець ВД «Академперіодика» НАН України, 2025. Стаття опублікована на умовах відкритого доступу за ліцензією CC BY-NC-ND 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

Наукова дискусія точилася навколо історичного розвитку католицької церкви на Волині, Галичині та в Україні загалом, а також політичних і соціальних змін, пов'язаних із церквою, її впливом на культуру. У центрі уваги дослідників було повсякденне життя римо-католицького духовенства й вірян, взаємини РКЦ з УГКЦ, історіографічні візії історії церкви, біографії її діячів.

Другий тематичний блок конференції був присвячений міжконфесійним відносинам в Україні. У цій частині свої здобутки представили кандидатка іст. наук *О. Штанько* (Луцьк), д-р іст. наук, проф. *О. Добржанський* (Чернівці), докторка іст. наук, професорка *Л. Стрільчук* (Луцьк), канд. іст. наук, проф. *М. Кучерена* (Луцьк), канд. іст. наук, доц. *В. Фенич* (Ужгород), докторка іст. наук, професорка *С. Шульга* (Луцьк), д-р іст. наук, проф. *О. Разиграєв* (Луцьк), аспірант *В. Пrittулук* (Луцьк). Обговорення стосувалося міжетнічних суперечок у православної церкві Буковини у другій половині XIX—XX ст.; становища православної церкви на Волині в міжвоєнний період і боротьби за її українізацію; релігійних питань волинських чехів та проблеми навернення їх до православ'я; внеску греко-католицьких священників у розвиток богословської, історичної, філософської думки Мукачівської греко-католицької єпархії; діяльності християнських капеланів у тюрмах Волині й Галичини в міжвоєнний період; майнових питань, пов'язаних із церквою та капеланами; аналізувалось українсько-польське порубіжжя крізь призму взаємин греко-католицької, римо-католицької та православної церков у 90-х рр. XX — на початку XXI ст.

У рамках конференції відбулася презентація двох видань, що побачили світ за сприяння Інституту розвитку церковних досліджень: «Римо-католицьке духовенство Львівської та Луцької дієцезій у 1939—1991 роках: особливості діяльності» *П. Хом'яка* (Рига, 2025; 268 с.) та колективної монографії «Катедральні записки: Міжконфесійні відносини в Україні: історія та сучасність (до 650-річчя заснування Луцької дієцезії)» (Суми, 2025; 238 с.). Власне до останньої ввійшли конференційні доповіді.

Під час форуму було презентовано центр українсько-польського порозуміння, започаткований при Інституті розвитку церковних досліджень. Про виклики, які стоять на шляху історичного порозуміння між українцями й поляками, напрями, перспективи роботи центру розповіла докторка іст. наук, професорка *О. Калішук*. Важливим завданням, на думку ініціаторів заходу, видається створення простору для відкритого діалогу, освітніх ініціатив, наукової співпраці, культурного обміну, що дозволить осмислити спільну і складну історію, долати стереотипи й формувати позитивну перспективу українсько-польських відносин. Саме тому основними напрямками діяльності визначено історико-просвітницький (дослідження спільної історії України та Польщі; підтримка діалогу між істориками обох країн; створення навчальних програм і матеріалів про спільне минуле; проведення публічних лекцій, виставок, конференцій), освітній (обміни між учнями, студентами й викладачами; стипендіальні програми для молоді, літні школи, семінари, мовні курси), культурний (переклади літературних творів українських і польських авторів; обміни між театрами, музеями, митцями) та громадянська

дипломатія (молодіжні табори, програми лідерства, волонтерські ініціативи; робота з травматичною історією — як пам'ятати, але не роз'єднувати; платформи для обміну думками і створення спільних проєктів; залучення громадських організацій, ветеранів, духовенства).

Учасники конференції виявились одностайними в оцінці важливості дослідження історії церкви та врахування її ролі у сучасному світі. Тож було ухвалено рішення проводити науковий захід на регулярній основі.

Надійшла / Received 11.08.2025

Людмила СТРИЛЧУК

Волинський національний університет ім. Лесі Українки (Луцьк, Україна)

Liudmyla STRILCHUK

Lesya Ukrainka Volyn National University (Lutsk, Ukraine)

Оксана КАЛИЩУК

Волинський національний університет ім. Лесі Українки (Луцьк, Україна)

Oksana KALISHCHUK

Lesya Ukrainka Volyn National University (Lutsk, Ukraine)